

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

LBY – 4101-09-03/2013

P/13/181

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

ul. Wały Jagiellońskie 12, 85-950 Bydgoszcz

T +48 52 567 58 00, F +48 52 567 58 60

lby@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/181 Efektywność ekologiczna przedsięwzięć finansowanych ze środków wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontroler	1. Sylwia Woźniak – Waszak, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 86162 z dnia 24 maja 2013 r 2. Hanna Loch, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 86163 z dnia 24 maja 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 2-5)
Jednostka kontrolowana	Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko – Pomorskiego w Toruniu, 87-100 Toruń, Plac Teatralny 2
Kierownik jednostki kontrolowanej	Piotr Calbecki – Marszałek Województwa Kujawsko – Pomorskiego

Ocena ogólna

II. Ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ realizację przez Województwo Kujawsko – Pomorskie (dalej: „Województwo” lub „Beneficjent”) przedsięwzięć pn.:

- „Likwidacja odpadów przeterminowanych środków ochrony roślin oraz innych odpadów niebezpiecznych, zgromadzonych w mogilnikach na terenie województwa kujawsko – pomorskiego” – umowa nr DT09062/OZ-on z dnia 16 grudnia 2009 r.²,
- „Renaturyzacja rzek i kanałów na terenie województwa kujawsko – pomorskiego oraz ochrona wód i bezpieczeństwo przeciwpowodziowe” – umowa nr DT12115/GW-rn z dnia 11 października 2012 r.,
- „Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Raciążek” – umowa nr DA12001/PO-iż z dnia 15 maja 2012 r.

dofinansowanych ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu (dalej: „Fundusz”) na podstawie umów dotacji, w tym osiągnięcie w terminie oraz rozliczenie i udokumentowanie deklarowanego efektu ekologicznego i rzeczowego przedsięwzięcia.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Umowa aneksowana czterokrotnie, tj.: aneks nr 1 z dnia 26.07.2010 r., aneks nr 2 z dnia 20.12.2010 r., aneks nr 3 z dnia 22.03.2011 r., aneks nr 4 z dnia 05.07.2011 r.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Powyższą ocenę uzasadnia zgodna z Umowami realizacja przez Beneficjenta zadań w ramach trzech przedsięwzięć, polegająca w szczególności na:

- realizacji przedsięwzięć na podstawie rzetelnie sporządzonych wniosków o dofinansowanie w terminach określonych harmonogramami rzeczowo-finansowymi, stanowiącymi integralną część umów,
- wyborze wykonawców oraz wykonaniu zadań zapewniających osiągnięcie zaplanowanych efektów przedsięwzięcia,
- wykorzystaniu otrzymanej pomocy finansowej w całości zgodnie z przeznaczeniem określonym w umowach,
- osiągnięciu w terminie deklarowanych efektów ekologicznych oraz prawidłowym rozliczeniu i udokumentowaniu tych efektów,
- rozliczeniu przedsięwzięć pod względem finansowym i rzeczowym.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Zadanie 1: „Likwidacja odpadów przeterminowanych środków ochrony roślin oraz innych odpadów niebezpiecznych, zgromadzonych w mogiłnikach na terenie województwa kujawsko – pomorskiego” (umowa dotacji nr DT09062/OZ-on z dnia 16.12.2009 r.). Koszt zadania 15.329,6 tys. zł, w tym 30% dotacja – 4.598,9 tys. zł, 70% wkład własny – 10.730,7 tys. zł

Opis stanu
faktycznego

1. Zgodnie z § 1 ust. 2 Umowy, udzielona dotacja podlegała rygorom ustalonym w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych³ (dalej: „Pzp”). Zarząd Województwa, w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego, dokonał wyboru wykonawcy likwidacji przeterminowanych środków ochrony roślin zgromadzonych w mogiłnikach na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, którym został podmiot występujący w tym postępowaniu jako Konsorcjum firm: SEGI-AT sp. z o.o. w Warszawie i Hydrogeotechnika sp. z o.o. w Kielcach, zwany dalej „Konsorcjum”.

W umowie o dzieło zawartej 10 listopada 2009 r., Konsorcjum zobowiązało się do likwidacji 16 mogiłników zlokalizowanych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Zakres zadań określony umową obejmował:

- zaprojektowanie i wykonanie sieci monitoringu lokalnego wód podziemnych dla 16 mogiłników,
- likwidację 1906,65 Mg odpadów przeterminowanych środków ochrony roślin, zdeponowanych w 16 mogiłnikach,
- rekultywację terenu o powierzchni 2,05 ha, po zlikwidowaniu 16 mogiłników,
- opracowanie dokumentacji powykonawczej z likwidacji 16 mogiłników.

(dowód: akta kontroli str. 22-51)

2. W § 3 Umowy postanowiono, że Beneficjent zobowiązuje się wykonać planowane przedsięwzięcie i osiągnąć efekt rzeczowy oraz efekt ekologiczny do dnia 30 grudnia 2010 r., przyjmując za dzień osiągnięcia tych efektów, odpowiednio: dzień sporządzenia protokołu odbioru końcowego przedsięwzięcia (ust. 5),

³ Dz. U. z 2010 r. Nr 113 poz. 759 ze zm.

sprawozdania z wykonania przedsięwzięcia, zestawienia faktur potwierdzających rzeczywisty koszt przedsięwzięcia, kartę efektów ekologicznych (ust. 11).

Termin realizacji przedsięwzięcia i osiągnięcia efektu rzeczowego oraz efektu ekologicznego był dwukrotnie⁴ przesuwany i ostatecznie ustalony został na dzień 30 września 2011 r.

Przebieg realizacji przedsięwzięcia określał harmonogram rzeczowo-finansowy, stanowiący integralną część Umowy. Kwoty i terminy planowanego przekazania transz dotacji określono w umowie, natomiast ich zmiany zgodnie z umową nie wymagały formy pisemnej. Dofinansowane ze środków dotacji zadanie i wypłaty realizowano zgodnie z Umową i harmonogramem rzeczowo-finansowym.

(dowód: akta kontroli str. 32-48, 56-89)

3. Dane i informacje zawarte w złożonym do Funduszu wniosku o przyznanie dotacji znajdowały potwierdzenie w dokumentach źródłowych, w szczególności do wniosku dołączone były: opis zadania i harmonogram rzeczowo-finansowy jego realizacji, karta planowanych efektów ekologicznych, zaświadczenie Kujawsko – Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy o nie zaleganiu z tytułu administracyjnych kar za przekroczenie lub naruszenie pozwoleń i decyzji określających warunki korzystania ze środowiska, oświadczenie Marszałka o niezaleganiu z opłatami za korzystanie ze środowiska.

Złożony wniosek z dnia 8 grudnia 2008 r, zgodny był ze wzorem ustalonym uchwałą Nr 1069/09 Zarządu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu z dnia 27 listopada 2009 r. w sprawie zatwierdzenia wzorów druków wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć.

(dowód: akta kontroli str. 5-15, 41-44)

4. Realizacja przedsięwzięcia została rozpoczęta i zakończona w terminach określonych w umowie o dofinansowanie.

Planowany i rzeczywisty termin rozpoczęcia zadania określono na dzień 10 listopada 2009 r., a termin zakończenia realizacji zadania oraz osiągnięcia efektu rzeczowego i efektu ekologicznego wynosił:

- planowany wynikający z umowy Nr DT09062/Oz-on z dnia 16 grudnia 2009 r. aneksowanej w dniu 22 marca 2011 r. – do dnia 30 września 2011 r.,
- rzeczywisty wynikający z "Protokołu odbioru końcowego prac likwidacyjnych mogiłników" - dnia 30 maja 2011 r.

Termin zakończenia robót zgodny był z umową Nr DT09062/Oz-on z dnia 16 grudnia 2009 r.

Zgodnie z § 3 ust. 11 Umowy dotacji, Beneficjent po zakończeniu przedsięwzięcia złożył w dniu 26 października 2011 r. wymagane w umowie dokumenty potwierdzające uzyskanie efektu rzeczowego i ekologicznego, tj.:

- a) protokół odbioru końcowego likwidacji mogielników (dostarczane na bieżąco z chwilą rozliczania kosztów poszczególnych szesnastu mogielników),
- b) sprawozdanie z wykonania przedsięwzięcia,
- c) zestawienie faktur potwierdzających rzeczywisty koszt przedsięwzięcia,
- d) kartę efektów ekologicznych.

⁴ Aneks nr 2 z dnia 20 grudnia 2010 r. oraz aneks nr 3 z dnia 22 marca 2011 r.

(dowód: akta kontroli str. 32-48, 52-55)

5. W wyniku realizacji przedsięwzięcia osiągnięty został planowany efekt rzeczowy określony w harmonogramie rzeczowo-finansowym stanowiących integralną część Umowy, polegający na:

- wydobyciu i przepakowaniu odpadów oraz ich unieszkodliwieniu wraz z uzyskaniem stosownych zezwoleń,
- wywozie z terenów mogielników i unieszkodliwieniu zanieczyszczonego gruntu oraz konstrukcji betonowych,
- rekultywacji terenów mogielników,
- opracowaniu sprawozdań z wykonywanych prac,
- opracowaniu dokumentacji hydrogeologicznej,
- opracowaniu sieci monitoringu (piezometry).

Beneficjent uzyskał planowany efekt rzeczowy, co potwierdza sprawozdanie z wykonania przedsięwzięcia.

(dowód: akta kontroli str. 52-54, 56-89)

Planowany efekt ekologiczny określony w „Karcie planowanych efektów ekologicznych” stanowiący integralną część umowy ustalony został poprzez:

- zlikwidowanie 16 szt. mogielników,
- usunięcie i unieszkodliwienie przeterminowanych środków ochrony roślin i innych odpadów niebezpiecznych w ilości 1646,73 Mg,
- unieszkodliwienie zanieczyszczonego gruzu w ilości 1518,02 Mg,
- unieszkodliwienie zanieczyszczonego gruntu w ilości 6541,9 Mg,
- rekultywację terenu po likwidacji mogielników w ilości 2,34 ha,
- wykonanie sieci monitoringu lokalnego wód podziemnych dla 16-tu mogielników.

(dowód: akta kontroli str. 17, 231)

W dniu 26 października 2011 r. Beneficjent zgodnie z umową złożył „Kartę efektów ekologicznych osiągniętych w wyniku zrealizowanego przedsięwzięcia”, w której wykazano że:

- a) osiągnięto efekt ekologiczny w zakresie:
 - likwidacji 16 szt. mogielników,
 - rekultywacji terenu po zlikwidowanych mogielnikach w ilości 2,34 ha,
 - wykonania sieci monitoringu lokalnego wód podziemnych dla 16-tu mogielników,
- b) osiągnięto wyższy niż planowano efekt ekologiczny (100,5% planu) w zakresie usunięcia i unieszkodliwienia przeterminowanych środków ochrony roślin 1.654,39 Mg, tj. o 7,66 Mg więcej niż planowano (1.646,73 Mg),
- c) osiągnięto niższy niż planowano efekt ekologiczny (na poziomie 99% planu) w zakresie:
 - unieszkodliwienia zanieczyszczonego gruzu w ilości 1.504,12 Mg, tj. o 13,9 Mg mniej niż planowano (1.518,02 Mg),
 - unieszkodliwienia zanieczyszczonego gruntu w ilości 6.500,77 Mg, tj. o 41,13 Mg mniej niż planowano (6.541,9 Mg),

(dowód: akta kontroli str. 55)

Dyrektor Departamentu Środowiska Urzędu Marszałkowskiego poinformowała, że „różnica wynika z faktu, iż w roku 2008 ilość poszczególnych rodzajów odpadów, wytworzonych w wyniku planowanej likwidacji mogilników z terenu województwa kujawsko-pomorskiego były szacowane na podstawie informacji zebranej od właścicieli terenów (gmin) na których zlokalizowano mogilniki”.

(dowód: akta kontroli str. 90-91)

5.1. Potwierdzeniem osiągnięcia efektu rzeczowego były w szczególności: umowa z wykonawcą robót, faktury i dowody zapłaty za wykonanie przedmiotu umowy. Efekt ekologiczny oraz efekt rzeczowy dokumentowały protokoły odbioru robót w których wskazano m in.: zakres prac, ilość wydobytych przeterminowanych środków ochrony roślin, powierzchnię terenu poddanego rekultywacji, termin zakończenia robót, zakres rzeczowy robót. Beneficjent złożył w Funduszu „Kartę efektów ekologicznych osiągniętych na dzień 30 maja 2011 r.”

(dowód: akta kontroli str. 52-89)

5.2. Fundusz przeprowadził 2 kontrole realizacji przedsięwzięcia.

Kontrola na etapie wniosku przeprowadzona została w dniu 9 grudnia 2008 r. Polegała ona na weryfikacji m. in. następujących dokumentów: decyzji Starosty Sępoleńskiego oraz Starosty Żnińskiego dotyczących zatwierdzenia Programów gospodarki odpadami niebezpiecznymi, weryfikacji dokumentów dotyczących wykonawcy zadania, umowy z wykonawcą.

W dniu 30 września 2010 r. Fundusz przeprowadził kontrolę realizacji przedsięwzięcia. W kontroli oprócz pracownika Funduszu uczestniczyli przedstawiciele Departamentu Ochrony Środowiska i Geologii z Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu. Na dzień przeprowadzenia kontroli, 14 z 16 mogielników zlikwidowano. Przedmiotem kontroli był teren po mogielniku w miejscowości Piątkowo (gmina Kowalewo Pomorskie) oraz mogielnik w miejscowości Małe Pułkowo (gmina Dębowa Łąka) w trakcie likwidacji. Kontrola wykazała, że teren po mogielniku w miejscowości Piątkowo jest „wyrównany i rośnie na nim trawa”, natomiast w dniu wizytacji odbywały się prace przy likwidacji mogielnika w miejscowości Małe Pułkowo polegające na wydobywaniu zdeponowanych środków ze studni i załadunku ich w szczelne beczki.

(dowód: akta kontroli str. 227-230)

Kontroli na podstawie dokumentów Fundusz dokonywał na etapie przekazywania Beneficjentowi poszczególnych transz dotacji.

Faktury sprawdzane były m.in. pod względem ich zgodności z harmonogramem rzeczowo – finansowym, daty wystawienia, zgodności kwot (podliczenie). Wniosek o płatność weryfikowany był pod względem: terminowości wpływu oraz prawidłowości złożenia podpisów. Na wniosku o płatność pracownik Funduszu podpisem „potwierdzał prawidłowość i zgodność sporządzonego wniosku”.

(dowód: akta kontroli str. 232)

6. Otrzymana ze środków Funduszu pomoc finansowa na realizację przedsięwzięcia w wysokości 4.598,9 tys. zł została wykorzystana w całości zgodnie z przeznaczeniem określonym w Umowie.

Fundusz dokonał wypłaty dofinansowania po weryfikacji złożonych przez Beneficjenta dokumentów, tj. wniosków o uruchomienie transzy, kopii faktur, dowodów potwierdzających przekazanie środków z poprzedniej transzy na konto wystawcy faktur, protokołów odbioru.

(dowód: akta kontroli str. 233-238)

6.1. Zgodnie z § 3 ust 11 Umowy, dotowany zobowiązał się w ciągu 30 dni od terminów określonych w Umowie jako planowane zakończenie przedsięwzięcia i osiągnięcie efektu rzeczowego i efektu ekologicznego do złożenia w Funduszu następujących dokumentów:

- a) protokołów odbioru końcowego przedsięwzięcia,
- b) sprawozdania z wykonania przedsięwzięcia,
- c) zestawienia faktur potwierdzających rzeczywisty koszt przedsięwzięcia, w tym udział własny w finansowaniu przedsięwzięcia,
- d) karty efektów ekologicznych osiągniętych w wyniku zrealizowanego przedsięwzięcia,
- e) dowodów przekazania środków na konto wystawcy faktur.

Pierwotny termin zakończenia przedsięwzięcia i osiągnięcia efektu rzeczowego i efektu ekologicznego określono na 30 grudnia 2010 r.

Aneksem nr 2 z dnia 20 grudnia 2010 r. do Umowy zwiększono kwotę dotacji o 98.947,22 zł, tj. do kwoty 4.598.886,22 zł oraz przesunięto terminy realizacji i osiągnięcia efektu rzeczowego oraz efektu ekologicznego na dzień 31 marca 2011 r.

Aneksem nr 3 z dnia 22 marca 2011 r. do Umowy przesunięto termin realizacji przedsięwzięcia i osiągnięcia efektu rzeczowego oraz efektu ekologicznego do dnia 30 września 2011 r.

Beneficjent złożył wymagane przez Fundusz dokumenty dnia 26 października 2011 r., tj. w terminie wskazanym w Umowie.

(dowód: akta kontroli str. 52-55)

6.2. Fundusz, po dokonaniu weryfikacji dokumentów określonych w § 3 ust. 11 Umowy złożonych przez Beneficjenta dnia 26 października 2011 r. zatwierdził sprawozdanie z wykonania przedsięwzięcia.

(dowód: akta kontroli str. 233-238)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie⁵ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

Zadanie 2 - „Renaturyzacja rzek i kanałów na terenie województwa kujawsko – pomorskiego oraz ochrona wód i bezpieczeństwo przeciwpowodziowe” (umowa dotacji nr DT12115/GW-rn z dnia 11.10.2012 r.). Koszt zadania 2.095,8 tys. zł, w tym 90% dotacja - 1.886,2 tys. zł, 10% wkład własny – 209,6 tys. zł

Opis stanu faktycznego

1. W § 7 Umowy zapisano, że faktury związane z realizacją przedsięwzięcia wystawione będą na Kujawsko – Pomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych, (dalej: „Zarząd Melioracji”) który prowadzi nadzór nad jego realizacją.

Zgodnie z § 1 ust. 2 Umowy, udzielona dotacja podlegała rygorom ustalonym w ustawie Pzp. Zarząd Melioracji w wyniku przeprowadzenia postępowań o udzielenie zamówień publicznych w trybie przetargu nieograniczonego zawarł 26 umów na realizację ww. zadania:

- 10 lipca 2012 r. umowy Nr 29/R/2012, Nr 30/R/2012, Nr 31/R/2012, Nr 32/R/2012, Nr 33/R/2012, Nr 34/R/2012, Nr 35/R/2012, Nr 36/R/2012, Nr 37/R/2012, Nr 38/R/2012, Nr 39/R/2012, Nr 40/R/2012, Nr 41/R/2012, Nr 42/R/2012, Nr 43/R/2012, Nr 44/R/2012, Nr 45/R/2012.
- 14 sierpnia 2012 r. umowy Nr 105/R/2012, Nr 106/R/2012, Nr 107/R/2012, Nr 108/R/2012, Nr 109/R/2012, Nr 110/R/2012, Nr 111/R/2012, Nr 112/R/2012, Nr 113/R/2012.

Łączne umowne wynagrodzenie wykonawców za wykonanie przedmiotu zamówienia wyniosło 2 095 810,24 zł brutto.

(dowód: akta kontroli str. 104-107, 113-117, 239-245)

2. W § 4 Umowy postanowiono, że Beneficjent zobowiązuje się wykonać planowane przedsięwzięcie i osiągnąć efekt rzeczowy oraz efekt ekologiczny do dnia 31 grudnia 2012 r.,

Przebieg realizacji przedsięwzięcia określał harmonogram rzeczowo-finansowy, stanowiący integralną część Umowy.

Zgodnie z § 4 ust 3 Umowy "Warunkiem przekazania w wyżej wymienionych terminach transz dotacji jest: złożenie wniosku o uruchomienie transzy dotacji oraz przedłożenie oryginałów faktur, rachunków i innych dokumentów księgowych (które po ich uznaniu i opatrzeniu stemplem "Przyjęto do rozliczenia w WFOŚiGW" zostaną zwrócone Dotowanemu) i ich kserokopii oraz oryginałów protokołów odbioru lub umów potwierdzających wymagalne płatności i ich kserokopii, których zgodność z oryginałem zostanie potwierdzona przez upoważnioną osobę reprezentującą Dotującego."

Beneficjent dostarczył dotującemu ww. dokumenty w dniach 19.10.2012 r., 09.11.2012 r., 27.11.2012 r. i 07.12.2012 r. Wyплаты środków dokonywano po rozliczeniu faktur za zrealizowany etap przedsięwzięcia.

Beneficjent otrzymał dotację po 10 dniach od złożenia 1 wniosku o wypłatę I transzy oraz po 6 dniach od złożenia wniosku o wypłatę 2,3 i 4 transzy dotacji.

Wypłatę kwoty 1.886,2 tys. Beneficjent otrzymał zgodnie z umową.

(dowód: akta kontroli str. 113-117, 239-242)

3. Dane i informacje zawarte w złożonym do Funduszu wniosku o przyznanie dotacji znajdowały potwierdzenie w dokumentach źródłowych, w tym: zaświadczeniu

K-PWIOŚ w Bydgoszczy o nie zaleganiu z tytułu administracyjnych kar za przekroczenie lub naruszenie pozwoleń i decyzji określających warunki korzystania ze środowiska oraz oświadczeniu Marszałka Województwa o niezaleganiu z opłatami za korzystanie ze środowiska.

W szczególności do wniosku dołączone były: oświadczenie o zbilansowaniu środków na realizację przedsięwzięcia przedstawiające źródła finansowania zadania, upoważnienia pracowników Urzędu Marszałkowskiego do składania oświadczeń woli w imieniu Województw oraz karta planowanych efektów ekologicznych.

(dowód: akta kontroli str. 92-99)

4. Realizacja przedsięwzięcia została rozpoczęta i zakończona w terminach określonych w Umowie.

Planowany i rzeczywisty termin rozpoczęcia zadania 10.07.2012 r.

Termin zakończenia realizacji zadania oraz osiągnięcia efektu rzeczowego i ekologicznego:

- planowany - 31.12.2012 r.,

- rzeczywisty wynikający z protokołów końcowych wykonania robót - 23.11.2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 118-123)

5. W wyniku realizacji przedsięwzięcia osiągnięty został planowany efekt rzeczowy i ekologiczny określony, odpowiednio: w harmonogramie rzeczowo-finansowym i karcie planowanych efektów ekologicznych, stanowiących integralną część Umowy.

Beneficjent uzyskał ww. efekty przed terminem wskazanym w umowie, tj. termin uzyskania efektu rzeczowego i ekologicznego: planowany - 31 grudnia 2012 r., rzeczywisty - 23 listopada 2012 r.

Zakres rzeczowy i ekologiczny uzyskanych efektów był tożsamy i polegał na planowym udrożnieniu rzek i kanałów w liczbie 141,526 km. Beneficjent w wyniku realizacji uzyskał 144,85 km udrożnionych rzek i kanałów⁶.

(dowód: akta kontroli str. 109, 122-123, 222-226)

5.1. Potwierdzeniem osiągnięcia efektu rzeczowego były w szczególności: umowy z wykonawcami przedsięwzięć, faktury i dowody zapłaty za wykonanie przedmiotu umów oraz 51 protokołów odbioru poszczególnych obiektów będących przedmiotem zadania. W protokołach odbioru robót wskazano m.in.: termin zakończenia robót, zakres rzeczowy robót, uzyskany efekt ekologiczny i rzeczowy.

(dowód: akta kontroli str. 118-221)

5.2. Fundusz kontrolował sposób realizacji przedsięwzięcia poprzez weryfikację dokumentów (protokołów odbioru przedsięwzięcia, faktur wystawionych przez wykonawcę za wykonane roboty oraz dokumentów potwierdzające dokonanie zapłaty za faktury). Wyniki ww. kontroli dokumentował poprzez sporządzanie dokumentu pn.: "Weryfikacja Sprawozdania z wykonania przedsięwzięcia", w którym sprawdzano m.in. następujące elementy:

⁶ Długość udrożnionych rzek i kanałów stanowiąca o osiągnięciu efektu rzeczowego i ekologicznego potwierdzona została protokołami zdawczo-odbiorczymi wszystkich zrealizowanych etapów przedsięwzięcia

- a) czy przedłożono wszystkie dokumenty wymagane umową oraz czy terminowo je dostarczono?
- b) czy został zrealizowany zakres rzeczowy przedsięwzięcia określony umową?
- c) czy termin zakończenia przedsięwzięcia mieści się w terminie określonym umową?
- d) czy został osiągnięty efekt ekologiczny w zakresie określonym umową oraz czy został osiągnięty w terminie wskazanym w umowie?
- e) czy zostały dostarczone dowody potwierdzające przekazanie środków Funduszu na konto wystawcy faktur?
- f) czy zachowano wymagany termin przekazania środków Funduszu na konto wystawcy faktur?
- g) czy rzeczywisty koszt całkowity przedsięwzięcia jest zgodny z określonym w umowie?
- h) czy został przekroczony maksymalny procentowy udział dofinansowania określony w zasadach?
- i) czy został przekroczony określony umową procentowy udział dofinansowania w formie dotacji?

(dowód: akta kontroli str. 246)

6. Otrzymana ze środków Funduszu dotacja na realizację przedsięwzięcia w wysokości 1.886,2 tys. zł została wykorzystana w całości zgodnie z przeznaczeniem określonym w Umowie.

(dowód: akta kontroli str. 118-223)

6.1. Zgodnie z § 5 ust. 3 Umowy, Beneficjent złożył wnioski o uruchomienie transz dotacji wraz z fakturami potwierdzającymi wymagalne płatności na rzecz wykonawców przedsięwzięcia. Faktury przyjęto do rozliczenia przez Fundusz, który przekazał Beneficjentowi określone w Umowie dofinansowanie.

Zgodnie z § 3 ust 11 Umowy, Beneficjent zobowiązał się w terminie do 30 stycznia 2013 r. do złożenia w Funduszu następujących dokumentów:

- a) protokołów odbioru przedsięwzięcia,
- b) dowodów przekazania środków Funduszu na konto wystawcy faktur,
- c) sprawozdania z wykonania przedsięwzięcia,
- d) rozliczenia środków zaangażowanych w realizację przedsięwzięcia oraz kserokopii wymienionych w nim dokumentów.

Beneficjent złożył wymagane przez Fundusz ww. dokumenty z datą 30 stycznia 2013 r. (wpływ do Funduszu dnia 31 stycznia 2013 r.).

(dowód: akta kontroli str. 222-226, 239-242)

6.2. Fundusz, po dokonaniu weryfikacji dokumentów określonych w § 3 ust. 11 Umowy złożonych przez Beneficjenta zatwierdził sprawozdanie z wykonania przedsięwzięcia.

(dowód: akta kontroli str. 239-242)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Zadanie 3 „Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Raciążek” (umowa dotacji nr DA12001/PO-iz z 15.05.2012 r., planowany koszt podprojektu 300 tys. zł, dofinansowanie 210 tys. zł, tj. 70%)

Opis stanu faktycznego

1. W dniu 20 sierpnia 2010 r. Województwo zawarło z gminami (m.in. Raciążek) porozumienie⁷ dotyczące współpracy w zakresie realizacji przedsięwzięć i zadań inwestycyjnych przez gminy mające na celu zrekompensowanie strat przyrodniczych i środowiskowych powstałych w wyniku realizacji inwestycji budowy autostrady A-1 na terenach gmin będących sygnatariuszami porozumienia. Zgodnie z aneksem⁸ do ww. porozumienia w celu zrealizowania projektu jednostki samorządu terytorialnego będące stronami porozumienia zawarty w dniu 11 kwietnia 2012 r. umowę partnerską⁹ na rzecz realizacji projektu „Przywrócenie równowagi ekologicznej na terenach gmin województwa kujawsko-pomorskiego w związku z budową autostrady A1 w latach 2011-2015”. Jednym z podprojektów do ww. projektu była „Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w gminie Raciążek”. Zgodnie z umową partnerską koordynatorem projektu jest Lider Partnerstwa (Województwo), który występuje w charakterze Beneficjenta w staraniach o środki finansowe z Funduszu.

(dowód: akta kontroli str. 247-319)

2. Dane i informacje zawarte w złożonym przez Województwo do Funduszu wniosku o przyznanie dotacji znajdowały potwierdzenie w dokumentach źródłowych, w tym w: uchwałach Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego¹⁰, ww. porozumieniu dotyczącym współpracy, w umowie partnerskiej, zaświadczeniu Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o nie zaleganiu z tytułu administracyjnych kar za przekroczenie lub naruszenie pozwoleń i decyzji określających warunki korzystania ze środowiska, oświadczeniu Marszałka Województwa o niezaleganiu z opłatami za korzystanie ze środowiska. Do wniosku dołączone były: opis przedsięwzięcia, zbiorczy harmonogram rzeczowo - finansowy, planowane efekty rzeczowe i ekologiczne poszczególnych podprojektów (dla gminy Raciążek karta planowanych efektów ekologicznych dla podprojektu), oświadczenie o zbilansowaniu środków na realizację przedsięwzięcia przedstawiające źródła finansowania zadania, upoważnienia pracowników Urzędu Marszałkowskiego do składania oświadczeń woli w imieniu Województwa w sprawach związanych z realizacją projektu.

(dowód: akta kontroli str. 319-343)

3. Przebieg realizacji przedsięwzięcia określał harmonogram rzeczowo - finansowy stanowiący integralną część umowy, składający się z harmonogramu zbiorczego oraz częściowych harmonogramów rzeczowo-finansowych poszczególnych

⁷ Porozumienie Nr PRZ ŚG.I.0116/143/2010 z 20.08.2010r. wraz z aneksem nr 1 z 23.09.2011 r. i aneksem nr 2 z 4.04.2012 r.

⁸ Aneks nr 1 z 23.09.2011 r.

⁹ Umowa partnerska nr ŚG-IV.041.1.4.2012 z 11.04.2012 r. wraz z aneksem nr 1 z 18.06.2012 r. zawarta na podstawie uchwały Nr 70/1516/11 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z 14.12.2011 r. w sprawie wyrażenia woli zawarcia umowy partnerskiej pomiędzy Województwem a gminami na realizację Projektu „Przywrócenie równowagi ekologicznej na terenach gmin województwa kujawsko-pomorskiego w związku z budową autostrady A1 w latach 2011-2015” oraz uchwały nr 5/84/12 Zarządu Województwa z dnia 1.02.2012 r. zmieniającej ww. uchwałę w sprawie wyrażenia woli zawarcia umowy partnerskiej

¹⁰ Uchwała Nr 70/1516/11 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z 14.12.2011 r. w sprawie wyrażenia woli zawarcia umowy partnerskiej pomiędzy Województwem a gminami na realizację Projektu „Przywrócenie równowagi ekologicznej na terenach gmin województwa kujawsko-pomorskiego w związku z budową autostrady A1 w latach 2011-2015” i uchwała nr 5/84/12 Zarządu Województwa z dnia 1.02.2012 r. zmieniająca ww. uchwałę w sprawie wyrażenia woli zawarcia umowy partnerskiej

podprojektów. Termin rozpoczęcia przedsięwzięcia ustalono na dzień 1 stycznia 2011 r. Beneficjent zobowiązał się wykonać planowane przedsięwzięcie i osiągnąć efekt rzeczowy do dnia 31 grudnia 2015 r., natomiast efekt ekologiczny do dnia 31 grudnia 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 348-349)

4. Zgodnie z § 4 ust. 1 umowy dotacji kwota dotacji winna zostać przelana na wskazane przez dotowanego (Województwo) rachunki jednostek samorządu terytorialnego realizujących poszczególne zadania wynikające z harmonogramu rzeczowo-finansowego, natomiast zgodnie z § 1 ust. 3 ww. umowy udzielona dotacja podlega rygorom ustalonym w ustawie Pzp.

(dowód: akta kontroli str. 348-370)

5. Zgodnie z § 4 ust. 4 umowy dotacji Województwo złożyło w dniu 10 grudnia 2012 r. w Funduszu wniosek o uruchomienie kwoty dotacji na realizację podprojektu pn. „Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Raciążek” na kwotę 210 tys. zł dołączając do ww. wniosku: harmonogram rzeczowo-finansowy podprojektu, zestawienie dokumentów księgowych potwierdzających realizację podprojektu wraz z fakturami i zawartymi z wykonawcami umowami, kosztorys ofertowy i powykonawczy, protokół zdawczo-odbiorczy i protokół odbioru końcowego robót, oświadczenia Wójta i Skarbnika gminy Raciążek o odpowiedzialności karnej, o zbilansowaniu środków na realizację przedsięwzięcia, o wyborze wykonawcy, zgłoszenie zamiaru budowy obiektów nie wymagających pozwolenia na budowę, protokoły przekazania do użytku przydomowych oczyszczalni ścieków (35 szt.).

(dowód: akta kontroli str. 371-385)

6. Stosownie do zapisów częściowego harmonogramu rzeczowo-finansowego podprojektu „Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w gminie Raciążek” ww. podprojekt miał zostać zrealizowany w 2011 i 2012 r. Planowanym efektem ekologicznym miała być budowa oczyszczalni, tj. 34 szt. osadników gnilnych z drenażem rozsączającym oraz 1 szt. osadu czynnego o łącznej przepustowości $Q_{d\text{śr}}$ – 19,40 m³/dobę, $Q_{d\text{max}}$ – 25,22 m³/dobę, RLM – 194, w wyniku czego miały zostać zmniejszone zanieczyszczenia ścieków wprowadzane do ziemi z gospodarstwa domowego lub rolnego: BZT₅ o 3,4 kgO₂/dobę i zawiesiny ogólne o 7 kg/dobę.

(dowód: akta kontroli str. 354, 370)

Zgodnie ze złożonym oświadczeniem Wójta i Skarbnika gmina Raciążek dokonała wyboru wykonawcy przedsięwzięcia oraz wykonawcy dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla podprojektu stosowanie do odpowiednich przepisów ustawy Pzp, tj. zawarła umowy:

1. w dniu 10 czerwca 2011 r.¹¹ na wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej wraz z pełnieniem nadzoru autorskiego; termin realizacji do dnia 31 października 2011 r., wynagrodzenie wykonawcy 47.784,00 zł brutto,
2. w dniu 17 lipca 2012 r.¹² na budowę 35 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy, termin realizacji do dnia 5 października 2012 r., łączne wynagrodzenie wykonawcy 274.472,54 zł brutto.

¹¹ Umowa nr IT/1/2011

¹² Umowa nr IT.271.4.2012

(dowód: akta kontroli str. 381, 385, 390, 391)

Dofinansowane ze środków dotacji podprojektu i wypłaty na rzecz wykonawców zrealizowano w zakresie i terminach wynikających z umów i harmonogramu rzeczowo - finansowego.

(dowód: akta kontroli str. 378-380, 382-384, 390)

6. W wyniku realizacji przedsięwzięcia osiągnięty został planowany efekt rzeczowy i ekologiczny.

W zakresie rzeczowym było to wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej przydomowych oczyszczalni ścieków oraz ich budowa na terenie gminy Raciążek (tj. 34 szt. oczyszczalni z drenażem rozsączającym, 1 szt. oczyszczalni biologicznej z osadem czynnym).

Potwierdzeniem osiągnięcia efektu rzeczowego były: umowy na wykonanie dokumentacji projektowej oraz wybudowanie przydomowych oczyszczalni ścieków, kosztorys powykonawczy, faktury wraz z protokołem zdawczo-odbiorczym i protokołem odbioru końcowego robót, dowody zapłaty za wykonanie przedmiotu umów, protokoły przekazania do użytku przydomowych oczyszczalni ścieków.

Efektami ekologicznymi było uzyskanie redukcji ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych do ziemi z gospodarstw. Efekt ekologiczny potwierdziła „Karta osiągniętych efektów ekologicznych na dzień 8 października 2012 r. do podprojektu”. Zgodnie z ww. Kartą wybudowano 35 szt. oczyszczalni, tj. 34 szt. osadników gnilnych z drenażem rozsączającym oraz 1 szt. osadu czynnego o łącznej przepustowości $Q_{dśr} - 19,40 \text{ m}^3/\text{dobę}$, $Q_{dmax} - 25,22 \text{ m}^3/\text{dobę}$, RLM – 194, w wyniku czego osiągnięto redukcję zanieczyszczeń ścieków wprowadzanych do ziemi: BZT₅ o 3,4 kgO₂/dobę i zawiesin ogólnych o 7 kg/dobę

(dowód: akta kontroli str. 378-385, 386-389, 390, 391-394)

Zarówno w Karcie planowanych jak i osiągniętych efektów ekologicznych Gmina Raciążek wykazała te same wielkości redukcji ładunku zanieczyszczeń.

(dowód: akta kontroli str. 378-385, 390)

W odpowiedzi na pytanie w jaki sposób dokonano wyliczenia danych do planowanych efektów oraz w jaki sposób dokonano pomiaru osiągniętych efektów ekologicznych Wiesława Słowińska Wójt Gminy Raciążek wyjaśniła, że: „*Nie ma możliwości pobierania próbek ścieku oczyszczonego z systemów drenażowych bez zaprojektowania i wykonania dodatkowego drenażu zbierającego pod poletkiem drenażowym. Taki system może być stosowany w układach tzw. filtrów piaskowych lub w warunkach stacji badawczych w jakich producenci badają swoje urządzenia chcąc uzyskać protokoły z badań na zgodność urządzenia z wymogami Normy Europejskiej 12566. W Polsce od około 20 lat są projektowane i instalowane systemy drenażowe. Zainstalowano kilkaset tysięcy instalacji i nigdy nie było wymogu projektowania systemów umożliwiających pobranie próbki ścieków po oczyszczeniu po poletku drenażowym (pobór próbki powinien nastąpić spod poletka drenażowego).*

Oczyszczalnie z drenażami rozsączającymi są od 30-40 lat najbardziej popularnymi systemami indywidualnej asenizacji w Europie i Stanach Zjednoczonych Ameryki i są szczególnie przebadane przez różnego typu instytuty badawcze, uczelnie

wyższe, instytuty branżowe oraz laboratoria wykonujące badania na zgodność z normami europejskimi. Na podstawie tego typu badań każdy z producentów wystawia Oświadczenie o tzw. minimalnych efektach ekologicznych jakie są przez danego producenta gwarantowane po zainstalowaniu konkretnego systemu indywidualnego oczyszczania ścieków.

Zatem planowane i osiągnięte efekty ekologiczne są identyczne, ponieważ oparto się tu o dane liczbowe stopni redukcji poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń jakie są zawarte w Oświadczeniu producenta.

Na tej właśnie podstawie dokonano wyliczeń wielkości redukcji zanieczyszczeń ścieków wprowadzanych do ziemi(...).”

(dowód: akta kontroli str. 395-448)

Beneficjent posiadał w dokumentacji podprojektu: Oświadczenie dotyczące efektu oczyszczania ścieków uzyskiwanego w systemach indywidualnych oczyszczalni ścieków typu SOTRALENTZ, Opinię merytoryczną o małych oczyszczalniach ścieków w postaci osadnika gnilnego i drenażu rozsączającego, Opracowanie „Przydomowe oczyszczalnie ścieków – przegląd konstrukcji”, Raport z badań francuskiego laboratorium notyfikowanego CERIB w którym są m.in. badania skuteczności oczyszczania.

(dowód: akta kontroli str. 395-448)

7. Kontroli na podstawie dokumentów dokonano na etapie przekazania Beneficjentowi kwoty dotacji. Otrzymana ze środków Funduszu pomoc finansowa na realizację przedsięwzięcia w wysokości 210 tys. zł została wykorzystana w całości zgodnie z przeznaczeniem określonym w Umowie (w harmonogramie rzeczowo-finansowym).

(dowód: akta kontroli str. 378-380, 382-384, 393)

Po zakończeniu realizacji podprojektu Beneficjent złożył do Funduszu dokumenty określone w § 3 ust. 14 i 15 umowy, tj.: protokół odbioru końcowego robót, protokoły przekazania do użytku, sprawozdanie z wykonania przedsięwzięcia, rozliczenie środków zaangażowanych w realizację przedsięwzięcia (zestawienie faktur potwierdzających rzeczywisty koszt przedsięwzięcia, w tym udział własny w finansowanym przedsięwzięciu), kartę osiągniętych efektów ekologicznych.

(dowód: akta kontroli str. 378-389, 393)

Fundusz po dokonaniu weryfikacji ww. dokumentów zatwierdził złożone sprawozdanie z wykonania przedsięwzięcia.

(dowód: akta kontroli str. 393)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od formułowania uwag i wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Najwyższa Izba Kontroli, odstępując od formułowania uwag i wniosków, nie oczekuje przedstawienia przez Pana informacji, o której mowa w art. 62 ustawy o NIK.

Bydgoszcz

....., dnia

.....
miejsowość

.....
data

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy

Dyrektor

Kontrolerzy
Sylwia Woźniak-Waszak
specjalista k.p.

.....
Podpis

.....
podpis

Hanna Loch
st. inspektor k.p.

.....
Podpis